

Ὁ συνταγματάρχης Μαρνέ εἶχεν ἔντομήν λαμπράν ἀπὸ τοῦ βραχίονος μέχρι τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς καὶ τὸ αἷμα ἔρρεε φοβερόν ἰδεῖν. Ὁ χειρουργὸς σπεύσας ἐπέσχε τὸ αἷμα. Ἦτο δὲ τὸ τραῦμα μᾶλλον μακρὸν ἢ βαθύ καὶ ἠδύνατο νὰ θεραπευθῇ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις. Ὁ Φουγάς ἔφερε τὸν ἀντίπαλόν του μέχρι τῆς ἀμάξης, οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ ἠθέλησε καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἀμάξαν μετὰ τῶν δύο ἀξιωματικῶν, οἵτινες ἐπανήγαγον τὸν Μαρνέ εἰς τὴν οἰκίαν του. Καθ' ὁδὸν δὲ ἐν τῇ ἀμάξῃ διὰ μυρίων τρόπων ἐξεδήλου πρὸς τὸν τραυματίαν τὴν διὰ βίου ἀγάπην του καὶ τὴν φιλίαν. Ὅτε δὲ ἀφίκοντο εἰς τὴν οἰκίαν, αὐτὸς ὁ Φουγάς τὸν κατέκλινεν εἰς τὴν κλίνην του, τὸν κατεφίλησε, τὸν κατέβρεξε διὰ τῶν δακρύων του καὶ ἀπῆλθε μόνον ὅτε τὸν εἶδεν ἀποκοιμηθέντα.

Περὶ τὴν ἕκτην δὲ ὥραν ἦλθεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μετὰ τῶν μαρτύρων του καὶ τοῦ ἐλλανοδίκου, οὗς μετὰ τὴν μάχην εἶχε καλέσει εἰς γεῦμα. Περιεποιήθη δὲ αὐτοὺς μεγαλοπρεπέστατα καὶ ἔπιεν ὡσαύτως.

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Καθ' ἃς ἡμέρας μέγας δικαίως γίνεται λόγος περὶ Ἰωαννίνων, δὲν εἶνε ἴσως πάντῃ περιττὸν νὰ γραφῶσιν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ ἐλληνικωτάτη αὕτη καὶ κατὰ τοὺς μέσους ἡδὴ αἰῶνας, ἀξία λόγου πόλις περιῆλθεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Τούρκων. Τόσῳ δὲ μᾶλλον πρέπει νὰ γνωσθῇ τὸ ἐπεισώδιον τοῦτο τῆς ἡπειρωτικῆς ἱστορίας, ὅσῳ εἶνε βέβαιον καὶ μεμαρτυρημένον γεγονὸς, ὅτι τὰ Ἰωάννινα δὲν ἐξεπολεμήθησαν, ἀλλὰ παρεδόθησαν εἰς τοὺς Τούρκους δι' ἰδίας συνθήκης.

Τῇ 29 Μαρτίου τοῦ 1430 ἔπιπτεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων, μάτην ἀντιστάσης μετὰ τῶν ἐγγχωρίων τῆς ἐν τῇ πόλει βενετικῆς φρουρᾶς, ἡ Θεσσαλονίκη· τὸ ἔργον τῆς δηρώσεως καὶ καταστροφῆς ὑπῆρξε πλῆρες. Αὐτὸς ὁ σουλτάνος Μουράτ ὁ Β' ἔφριξεν ἰδὼν τὴν γενομένην ἐρήμωσιν. Ἡ δὲ Βενετία, μεριμνῶσα περὶ διατηρήσεως τῶν λοιπῶν ἐν Ἑλλάδι κτήσεων αὐτῆς, παρεχώρησε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1430 ὀριστικῶς τὴν ἄλλοτε λαμπράν πόλιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν κατακτητῶν. Ἀλλ' ἡ ἀπόκτησις τῆς Θεσσαλονίκης δὲν ἐπέφερε τὸ πέρας τῶν κατακτητικῶν διαθέσεων τοῦ Μουράτ. Δικαιρέσας οὗτος τὴν στρατιάν αὐτοῦ εἰς δύο μέρη, τὸ μὲν αὐτῶν παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Ἀδριανούπολιν, τὰ δὲ ἄλλα ὑπὸ τὸν Σινάνην ἔστειλε κατὰ τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἡπείρου.

Ἦρχε δὲ τότε τῆς χώρας ταύτης ὁ ἰταλικὸς οἶκος τῶν Τόκων, κομήτων τῆς Κεφαλληνίας. Κάρολος Τόκος ὁ Α' ἀνκηρυχθεὶς δεσπότης τῆς Ἡπείρου καὶ δευρὸς τῶν Ἰωαννίνων, ὡς ὀνομάζει αὐτὸν ὁ Δούκας, διοικήσας

τὴν χώραν ἀπὸ τοῦ 1413 εἶχεν ἀποθάνει ἐν ἔτος πρὸ τῆς πτώσεως τῆς Θεσσαλονίκης. Μὴ ἔχων δὲ γνήσια τέκνα ἐκ τῆς βασιλείας, τῆς συζύγου αὐτοῦ Φραγκίσκας Ἀτζαγιόλη, ἀφῆκε τὴν κυριαρχίαν τῶν χωρῶν αὐτοῦ, ἧτος τῆς Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας, τῆς Ἀρτας καὶ τῶν Ἰωαννίνων, εἰς τὸν ἀνεψιὸν τοῦ Κάρολου Β', υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λεονάρδου.

Ἄλλ' ὁ Κάρολος Α' εἶχε τρεῖς νόθους υἱούς, οἵτινες ἐζήτησαν νάντιστῶσιν εἰς τὴν παραχώρησιν τῆς Ἠπείρου εἰς Κάρολον τὸν Β'. Ὁ δὲ μεγαλοπρεβολώτατος τούτων τῶν ἀδελφῶν Μένων, προσχωρήσας εἰς τὸν σουλτάνον, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ βοήθειαν κατὰ τοῦ Κάρολου καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ καταγάγῃ εἰς τὴν Ἠπειρον ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἀδελφούς.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε ὁ Μουράτ, κατακτῆσας τὴν Θεσσαλονίκην, ἐπεμψε τὴν δυτικὴν στρατιάν κατὰ τῆς Ἠπείρου. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς στρατιᾶς ταύτης ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν χρονογράφων Σινάνης, μόνος δὲ ὁ Χαλκακονδύλης καλεῖ αὐτὸν Καρατζίαν ¹.

Πρὸ δὲ τῆς ἐπελεύσεως τοῦ στρατοῦ ὁ Μουράτ λέγεται πέμψας πρὸς τοὺς Ἰωαννίτας γράμματα, ἅτινα διασώζει ἡμῖν τὸ ἡπειρωτικὸν χρονικόν, ὅπερ πρῶτος μὲν ἐδημοσίευσεν ὁ Rouqueville, εἶτα δὲ ὁ Bekker ἐν τῇ σειρᾷ τῆς Βυζαντίδος. Ἐχουσι δὲ τὰ γράμματα ταῦτα ὧδε·

«Μουράτ βασιλεὺς τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως πρὸς τοὺς Ἰωαννίτας. Ἐβεβαιώθητε ἀκριβῶς ἀπὸ τὰς νίκας καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν προγόνων μου, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἔβαλεν εἰς τὸ βασίλειόν μου σύνορα καὶ μετὰ τὴν βοήθειάν του ὑπέταξα ὅλην τὴν ἀνατολήν καὶ αὐτὴν σχεδὸν τὴν δύσιν, ὅτι ἔξω ἀπὸ τὰ βουνά σας ὅλοι μ' ἐπροσκύνησαν. Σὰς παρακινῶ λοιπὸν, πρὶν δοκιμάσητε πρὸς ὁλέθριον τοῦ πολέμου τέλη, πρὶν ἰδῆτε τὸ αἷμα πολλῶν ἀνχιτίων χυνόμενον ἀδίκως, νὰ με παραχωρήσητε τὴν πόλιν σας, ἂν θέλετε νὰ ποφύγητε τὸν ἀφανισμόν αὐτῆς καὶ ὅσα ἄλλοι ἀπειθεῖς καὶ σκληροτράχηλοι ἔπαθον, νὰ κατακοπέντες ἀπὸ τὸ σπαθί μου ἢ πωληθέντες ἀπὸ τοὺς στρατιώτας μου αἰχμάλωτοι εἰς ἀνατολήν καὶ δύσιν. Σὰς ὑπόσχομαι, ἂν με προσκυνήσητε, πίστεις ἐνόρκους, ἐγὼ μὲν νὰ μὴ σας ἐβγάλω ποτὲ ἀπὸ τὸ κάστρον σας, ἐπεὶ δὲ νὰ μὴ φανῇτε ἐπίβουλοι καὶ ἀπειθεῖς τῆς βασιλείας μου. Προσέξατε μὴ πῶς ἀποβάλλοντες τὸ ζήτημά μου δὲν ἔχητε πλέον οὐδὲ καιρὸν νὰ μετανοήσητε».

Οὐδὲν παράδοξον ἂν ἐπέμφθησαν ἀληθῶς ταῦτα τὰ γράμματα ὑπὸ τοῦ Μουράτ· ἴσως δ' ἔχομεν σωζόμενον ἐν τοῖς ἀνωτέρω ὑπὸ τοῦ ἀφελοῦς Ἠπειρώτου χρονογράφου αὐτὸ τὸ αὐθεντικὸν κείμενον τοῦ σουλτανικοῦ ἐγγράφου, οἷον ἐγγράφῃ κατὰ πρῶτον, διότι πολλάκις οἱ σουλτάνοι δὲν ἀπηξίουσαν νὰ στέλλωσι γράμματα ἐλληνικὰ, ὅποια καὶ σώζονται ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Βενετίας.

Ὁ Σινάνης, διαβὰς ἀβλαβῶς μετὰ τῆς στρατιᾶς καὶ τοῦ Μένωνος, ὃν συνε-

¹ Σελ. 237 ἐκθ. Βόννης.

πῆγето, τὰ στενὰ τοῦ Πίνδου ἐτρέπη κατ' ἀρχάς ἐπὶ τὴν Αἰτωλίαν, εἴτα δ' ἐστράφη κατὰ τῶν Ἰωαννίνων καὶ ἤρξατο πολιορκῶν τὴν πόλιν. Διαρκούσης δὲ τῆς πολιορκίας ἐσχηματίσθη ἐν τῇ πόλει φατρία φρονοῦσα τὰ τῶν Τούρκων καὶ ἐχθαίρουσα τοὺς Ἰταλοὺς ἄρχοντας τῆς Ἡπείρου. Μετὰ τούτων συνεννοηθεὶς ὁ Σινάνης κατώρθωσε νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν διὰ συνθήκης. Καὶ ὁ μὲν Κάρολος Τόκκος ἀπεχώρησε διατηρήσας μὲν τὴν δεσποτείαν τῆς Ἀρτας καὶ τὴν κυριαρχίαν τῶν κατὰ τὸ Ἰόνιον πέλαγος νήσων, ἀλλὰ γενόμενος ὑπόφορος εἰς τοὺς Τούρκους. Πρὸς δὲ τὸν μητροπολίτην τῶν Ἰωαννίνων καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως ὡς ἀντιπροσώπους τῶν Ἰωαννιτῶν, ἀνέλαθεν ὁ Σινάνης ῥητὰς ὑποχρεώσεις, περιεχομένας ἐν τῇ κοινοποιήσει, ἣν ἐκ τοῦ στρατοπέδου διηύθυνε πρὸς τοὺς πολιορκουμένους Ἰωαννίτας.

Ἡ συνθήκη αὕτη, δημοσιευομένη ὁλόκληρος ἐν τῇ ἀξιολόγῳ *Χρονογραφίᾳ* τῆς Ἡπείρου ὑπὸ τοῦ Ἀρκαδαντινοῦ ¹ ἔχει αὐτολεξεῖ ὡς ἑξῆς.

«Τῆς κεφαλῆς τῶν κεφαλῶν καὶ αὐθέντου πάσης Δύσεως τοῦ Σινάν
»Πασᾶ ὀρισμὸς καὶ χαιρετισμὸς εἰς τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην τῶν
»Ἰωαννίνων καὶ εἰς τοὺς ἐντιμοτάτους ἄρχοντας, τὸν καπετὰν Στρατηγό-
»πουλον καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Καπετάνου κυρ Παῦλον καὶ εἰς τὸν πρωτομαΐστορα
»τὸν Βούτσαβον καὶ εἰς τὸν πρωτασηκρήτην Στανίτζην καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς
»ἄρχοντας τῶν Ἰωαννίνων μικροὺς τε καὶ μεγάλους. — Νὰ ἡξούρητε, ὅτι
»μᾶς ἔστειλεν ὁ μέγας Αὐθέντης νὰ παραλάβωμεν τοῦ Δούκα τὸν τόπον καὶ
»τὰ κάστρα του, καὶ ὥρισέ μας γοῦν οὕτως, ὅτι ὅποιον κάστρον καὶ χώρα
»προσκυνήσῃ μὲ τὸ καλὸν νὰ μὴν ἔχῃ κανένα φόβον οὔτε κακίαν οὔτε
»κούρσευμα, ἀλλ' οὔτε κανένα χαλασμόν, καὶ ὅποιον κάστρον καὶ χώρα δὲν
»προσκυνήσῃ, ὥρισε νὰ κατὰλύσῃ καὶ νὰ τα χαλάσῃ ἐκ θεμελίων ὡς περ
»ἐποίησα καὶ τὴν Θεσσαλονίκην. Διὰ τοῦτο γράφω σας καὶ λέγω, ὅτι νὰ
»προσκυνήσητε μὲ τὸ καλὸν καὶ νὰ μὴ πλανηθῆτε εἰς τῶν Φράγκων τὰ
»λόγια, ὅτι τίποτε δὲν σᾶς θέλουν ὠφελῆσαι, πλὴν θέλουν σᾶς χαλάσαι,
»καθὼς ἐχάλασαν καὶ τοὺς Θεσσαλονικεῖς, καὶ ἔνεκα τούτου ὁμνύω σας εἰς
»τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ τὸν προφήτην Μωάμεθ καὶ εἰς τὰ
»ἐπτὰ μουσάφια καὶ εἰς τοὺς ρ,κ,δ' προφήτας τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν
»μου καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν μου καὶ εἰς τὸ σπαθί ὅπου ζώνομαι, ὅτι νὰ μὴν
»ἔχητε κανένα φόβον, μήτε αἰχμαλωτισμόν, μήτε πιασμόν, μήτε μασγίδι ²
»νὰ ποιήσωμεν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκκλησίαίς σας νὰ σημαίνουν καθὼς ἔχουν συνή-
»θειαν. Ὁ δεσπότης νὰ ἔχῃ τὴν κρίσιν τὴν ῥωμαϊκὴν καὶ ὅλα του τὰ
»ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα, οἱ ἄρχοντες ὅσοι ἔχουν τιμάρια πάλιν νὰ τα
»ἔχωσι, τὰ γονικά τους, τὰ ὑποστατικά τους καὶ τὰ πράγματά τους ὅλα
»νὰ τα ἔχουν χωρὶς τινος λόγου καὶ ἄλλο ὅ τι ζητεῖτε νὰ σας τὸ δώσωμεν.
»Εἰ δὲ καὶ σταθῇτε πεισματικοὶ καὶ δὲν προσκυνήσητε μὲ τὸ καλὸν νὰ

¹ Τόμ. Β'. σ. 315 κ. ε.

² Παιδομάζωμα.

»ἤξεύρητε, ὅτι ὥς περ ἐδιαγουμίσαμεν τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ἐχαλάσαμεν
»ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ἐρημώσαμεν καὶ ἀφανίσσαμεν τὰ πάντα οὕτω θέλομεν
»χαλάσει καὶ ἐσᾶς καὶ τὰ πράγματά σας καὶ τὸ κρίμα νὰ το γυρεύῃ ὁ
»Θεὸς ἀπὸ σᾶς.»

Οἱ Ἰωαννῖται, ὥς ἐρρέθη ἄνωτέρω, δὲν ἐστάθησαν πεισματικοί, ἀλλ' ἐ-
προσκύνησαν μὲ τὸ καλὸν καὶ εἰς τοῦτο ὀφείλεται ἡ περίστασις, ὅτι τὰ
Ἰωάννινα δὲν ἐδιαγουμίσθησαν, οὐδ' ἐχαλάσθησαν καὶ ἐρημώθησαν ὥς ἡ
Θεσσαλονίκη. Οἱ Ἰωαννῖται ἀπήτησαν νὰ ἐπικυρωθῶσιν αὐτοῖς διὰ σουλ-
τανικοῦ φερμανίου τὰ ὑπεσχημένα προνόμια ἐφ' ᾧ ἔστειλαν πρεσβεῖαν πρὸς
τὸν Σουλτάνον, «ἄνδρας λογίους καὶ φρονίμους, παραγγείλαντες νὰ τοῦ προσ-
»φέρουν τοῦ κάστρου τὰ κλειδιά, ἂν τοὺς δώτῃ μὲ χρυσόβουλλον ὅσα τὸν
»ζητήσωσιν. Οὗτοι δὲ ἐξελθόντες εἰς Θεσσαλονίκην εὗρον τὸν βασιλέα ἐξω
»τῆς πόλεως εἰς τόπον ὅστις Κλειδί τῶρα λέγεται. Καὶ ἐκεῖ τελειώσαντες
»τὰς συμφωνίας ἔδωκαν καὶ ἔλαβον ὅρκους, καὶ δεχθέντες τὸ χάτι σερίφι
»παρέδωκαν εἰς χεῖράς του τὰ κλειδιά, καὶ βασιλέα τοῦ κάστρου αὐτὸν
»ἐπροσκύνησαν. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ τόπος ἐκεῖνος ἀπὸ τότε ὠνομάσθη Κλειδί».

Τοιαύτη ἡ διήγησις τοῦ ἡπειρωτικοῦ χρονικοῦ, ἐξ ἧς γίνεται καταφανὲς
μετὰ πόσης συνέσεως καὶ πόσου θάρρους ἐπέμειναν οἱ πρεσβεῦται τῶν Ἰωαν-
νιτῶν εἰς τὴν παραχώρησιν τῶν προνομίων ἐκείνων, αἵτινες καθίστων τὴν
θέσιν τῆς πόλεως αὐτῶν ἐξαιρετικὴν ἐπὶ τουρκοκρατίας τοῦλάχιστον κατὰ
τοὺς πρώτους αἰῶνας.

Περὶ δὲ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐγένετο ἡ εἰς τοὺς Τούρκους ἐκχώρησις αὕτη
τῶν Ἰωαννίνων ὑπάρχει μικρά τις διχογνωμία.

Ὁ μὲν Μελέτιος ἀναφέρει ὅτι παρεδόθησαν τὰ Ἰωάννινα τῷ 1424, μετὰ
τὴν τῆς Θεσσαλονίκης ὑποταγὴν, ἀλλὰ προφανῶς ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶνε λε-
λανθασμένος.

Ὁ δὲ Ἀραβαντινός¹ ἀποδέχεται τὴν ἐτέραν τῶν χρονολογιῶν τῶν ἀνα-
φερομένων ἐν τῷ ἡπειρωτικῷ χρονικῷ, τὴν 10 Ὀκτωβρίου 1431. Αὕτη δὲ
εἶνε καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Φραντζῆ² καὶ Zinkeisen³ δεκτὴ γινομένη χρονολογία.
Ἀλλ' ὁ Porf⁴ καὶ τούτῳ ἐπόμενος ὁ Hertzberg⁵ δέχονται ὡς ἡμέραν παρα-
δόσεως τῶν Ἰωαννίνων τὴν 9 Ὀκτωβρίου 1430. Καὶ ἀγνοῶ μὲν ποῦ στη-
ρίζεται ὁ Porf τοῦτο ἰσχυριζόμενος, ἀλλὰ φαίνεται ὅπωςδὴποτε ὅτι ὀρθὰ
φρονεῖ. Διότι τὸ ἡπειρωτικὸν χρονικὸν περιέχει καὶ δευτέραν γνώμην· «ἄλ-
λοι δὲ λέγουσιν ὅτι τὰ ἐκυρίευσαν συγχρόνως μὲ τὴν Θεσσαλονίκην, ἐπὶ ἔτους
6938, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1430». Ἄν δὲ θελήσωμεν νὰ δώσωμεν πίστιν εἰς

¹ Τόμ. α' σ. 164 κ. ε.

² Ἐκδ. Βόννης σ. 157.

³ Geschichte des osmanischen Reiches τόμ. α' σ. 572.

⁴ Παρὰ Ersch καὶ Gruber, τόμ. 86, σ. 107.

⁵ Geschichte Griechenlands τόμ. 6' σ. 456.

τὴν ἄνω παρατεθεῖσαν διήγησιν περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν πρέσβεων, φερόμεθα ἀναγκάτως εἰς τὴν χρονολογίαν 1430, διότι τότε μόνον, ἀμέσως μετὰ τὴν ἔλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης, εὕρισκετο ὁ Μουράτ πρὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως ταύτης, μετὰ τινὰ δὲ χρόνον οὐ μακρὸν ἀνεχώρησεν εἰς Ἀδριανούπολιν.

Παραλαβόντες δ' ὅπως δὴ ποτε οἱ Τούρκοι τὰ Ἰωάννινα ἐγκαθίδρυσαν δεκαοκτὼ φρουροὺς ἐν τῷ φρουρίῳ, οἱ δὲ λοιποὶ Τούρκοι κατόκησαν κατὰ τὴν συνθήκην ἔξω τῆς πόλεως ἐν θέσει κληθείσῃ Τουρκοπάλουκον. Ἐζήτησαν δὲ νὰ λάβωσι, κατὰ τὴν χρονογράφον, καὶ γυναῖκας ἀπὸ τὰς θυγατέρας τῶν χριστιανῶν ἀρνούμενων δ' ἐκείνων κατώρθωσαν τὸ πρᾶγμα διὰ βίας, ὡς ἀκριβῶς διηγεῖται τὰ πράγματα τὸ χρονικόν.

Ἀλλὰ τὰ προνόμια τῆς πόλεως οὐχ ἥττον διετηρήθησαν ἐπὶ χρόνον μακρὸν, οἱ δὲ Ἰωαννῖται ἔζων μετὰ τῶν Τούρκων ἐν ἡσυχίᾳ καὶ εἰρήνῃ. Ἐχαιρον δὲ, ἀνοικοῦντες εἰς τὸ φρούριον τῆς πόλεως, ἔχοντες τὴν ἐπιστασίαν τῶν τηλεβόλων τοῦ φρουρίου, εἰσπράττοντες αὐτοὶ οὗτοι τὰς βασιλικὰς προσόδους τῆς χώρας ἐκείνης καὶ νεμόμενοι ἀκωλύτως τὰ δέκατα τῆς ἐπικαρπίας τῶν γαιῶν, ἐφ' ὧν ἕκαστος κατεῖχε τιμαριωτικὰ δίκαια, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς αὐτονομίας τὰ ἐνέμοντο οἱ πρόγονοί των¹.

Ἀλλ' ἡ ἐπιεικὴς εἰρηνικὴ ἐκείνη συμβίωσις τῶν Ἰωαννιτῶν μετὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν διεσπάρθη βιαίως, ὅτε οἱ κάτοικοι τῶν Ἰωαννίνων, πειθόμενοι εἰς τὰς φιλοπάτριδας εἰσγηγήσεις Διονυσίου τοῦ ἐπικληθέντος Σκυλλοσόφου, ἐπανεστήσαν τῷ 1612 ἐπὶ τοῦ σουλτάνου Ἀχμέτου τοῦ Α' κατὰ τῶν Τούρκων. Τὸ οἰκτρὸν τέλος τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης παρέβλαψεν οὐσιωδῶς τοὺς Ἰωαννίτας, στερηθέντας τῶν προνομίων αὐτῶν, καὶ ἐδύθισε τοὺς ἠπειρώτας εἰς λαβύρινθον δουλείας ὅσημέραι πονηροτέρας, ἕως ἐπέλθῃ τὸ ἤδη ὑπαυγάζον ποθητὸν πλήρωμα τοῦ χρόνου.

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Τὴν 21 Ἰανουαρίου συνήλθον ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου οἱ ἑταῖροι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας εἰς πρώτην ἐτησίαν συνέλευσιν ὡς ἔθος. Μετὰ βραχεῖαν προσλαλίαν τοῦ προέδρου κ. Φιλίππου Ἰωάννου ὁ γραμματεὺς τῆς Ἑταιρίας κ. Στέφανος Α. Κουμανούδης ἀνέγνω ἐκτεταμένην ἐκθεσιν περὶ τῶν ἔργων τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὸ ληξάν ἔτος ἔργα τοιαῦτα τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου ὑπῆρξαν ἐν Ἀθήναις μὲν ἢ ἐξακολουθήσεις ἐπὶ τινὰ χρόνον τῆς μεταξὺ τῶν δύο θεάτρων, ἰδίως δὲ πρὸς νότον καὶ ἀνα-

¹ Ἀραβαντινοῦ, χρονογρ. τόμ. Α'. σ. 220.